

## XXIII. Naisten työtupa.

Naisten työtuvan toimintakertomus v:lta 1934 oli seuraavan sisältöinen:

*Johtokunnan kokoonpano ja toiminta.* Kaupunginhallitus valitsi tammi-kuun 12 p:nä 1934 entiset jäsenet naisten työtuvan johtokuntaan, johon kuuluivat pankinjohtaja E. Hj. Rydman puheenjohtajana, toimistonjohtaja J. E. Janatuinen varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä posliinitekniikko A. G. Nyman, rouva M. Ollonqvist ja tarkastaja M. Sillanpää. Sihteerinä toimi naisten työtuvan toimitusjohtaja P. E. Kiljunen.

Kertomusvuonna johtokunta piti 14 kokousta, joissa käsiteltiin 87 eri asiaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 93. Suurin osa käsitellyistä asioista koski työtuvan toiminnassa esiintyneitä käytännöllisiä kysymyksiä, kuten kaupunginhallituksen päätösten toimeenpanoa, töiden järjestelyä, työnhankintoja, ammattikurssien suunnitteluja y.m.

Naisten keskuudessa vallitseva työttömyys oli edelleenkin verrattain huomattava. Kertomusvuonna työttömien naisten luku oli suurin tammi-kuun 13 p:nä, jolloin työttömiä oli 3,220. Edellisen vuoden samanaikainen korkein määrä oli 3,593. Kesäkuun 23 p:nä työttömien naisten lukumäärä oli pienimmillään eli 556. Syyskuun loppupuolella lukumäärä kasvoi 562:een ja marraskuun alkupuolella se oli jo 1,347. Joulukuussa työttömyys hiukan aleni. Huhti—toukokuun vaihteessa otettiin käytäntöön uusi työttömien rekisteröimistapa, joten sen mukaan lasketut työttömien lukumäärät eivät ole täysin verrattavissa vanhoihin lukuihin.

*Työtuvan toiminta ja talous.* Työtupa pidettiin kesällä suljettuna heinä-kuun 5 p:stä elokuun 10 p:ään. Tältä ajalta työntekijöille maksettiin lain edellyttämä kesälomapalkka ja samaksi ajaksi järjestettiin henkilökunnan kesäloimat. Kesäloman alkaessa palautettiin työnvälitystoimistoon toimiston pyynnöstä kaikkien muiden paitsi erikoistoissa olevien työntekijäin työosoituskortit työtuvassa olevien työntekijäin rekisteröimiseksi käytäntöön otetun uuden menettelytavan mukaisesti.

Työtuvassa työskennelleiden lukumäärä kunkin kuukauden alussa sekä heidän yhteenlaskettu työtuntimääränsä kunakin kuukautena näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	Työntekijöitä.	Työtunteja.		Työntekijöitä.	Työtunteja.
Tammikuu	119	18,168.0	Heinäkuu	102	4,604.5
Helmikuu	114	22,896.0	Elokuu <sup>1)</sup>	53	9,475.5
Maaliskuu	103	15,681.5	Syyskuu	92	15,909.0
Huhtikuu	105	17,789.5	Lokakuu	93	15,922.5
Toukokuu	102	15,255.5	Marraskuu	94	20,801.0
Kesäkuu	99	21,862.5	Joulukuu	101	16,310.5

<sup>1)</sup> Työntekijäin lukumäärä elokuun 10 p:nä, jolloin aloitettiin työt kesäloman jälkeen.

Kertomusvuoden aikana erosi työtuvasta 38 työntekijää, joista useat saivat vakinaisen toimen, uusia otettiin 18. Ainoastaan yksi tapaturma sattui ja sekin oli lievää laatua. Työtuntien lukumäärä nousi 194,676:een, joista maksettiin työntekijöille työpalkkaa kaikkiaan 721,064: 45 markkaa. Kesälomapalkkoja maksettiin yhteensä 19,144: 90 markkaa, joten työtuvan kirjoissa olevien työntekijäin palkat tekivät kaikkiaan 740,209: 35 markkaa. Sen johdosta, että työtuntien yhteissumma oli lähes 16,000 työtuntia pienempi kuin edellisenä vuonna ja menot nousivat samanaikaisesti jonkun verran, olivat menot työntekijäin työtuntia kohden 1: 70 markkaa, edellisenä vuonna 1: 43 markkaa, ja työntekijää ja työpäivää kohden vastaavasti 12: 89 ja 10: 84 markkaa. Palkkojen jakautuminen työn laadun mukaan näkyy seuraavasta:

Vuosi- neljännes.	Työtuvassa suoritetuista				Työntekijäin kotoaan suorittamista töistä maksettuja urakkapalkkoja.	Maksettuja työpalkkoja kaikkiaan.					
	varsinaisista töistä maksettuja		erikoistöistä maksettuja								
	tuntipalkkoja.	urakkapalkkoja.	tunti- ja urakkapalkkoja.	urakkapalkkoja.							
Markkaa ja penniä.											
I .....	73,068	25	97,627	50	18,905	65	3,398	50	192,999	90	
II .....	81,678	85	94,761	35	20,290	—	4,385	55	201,115	75	
III .....	33,619	65	64,221	15	13,205	10	7,403	20	118,449	10	
IV .....	62,961	10	112,287	85	23,099	70	10,150	65	208,499	30	
Koko vuosi	251,327	85	368,897	85	75,500	45	25,337	90	721,064	05	
Keskimääräinen tuntipalkka, Smk.											
		3 06		3 92		4 14		.  .		.  .	

Alla olevassa yhdistelmässä esitetään työtuvan tulot ja menot kertomusvuonna:

Tulot.	Smk.	Menot.	Smk.
Kaupungin myöntämä määräraha .....	399,024: 25	Työ- ja kesälomapalkat ..	740,209: 35
Tuloja tehdyistä töistä:		Henkilökunnan palkat....	272,154: —
kaupungin sairaaloille ..	78,231: 15	Vuokrat .....	80,000: —
köyhäinlaitokselle ..	91,112: 05	Sähkö .....	33,233: 15
kansakouluille .....	302,693: 50	Kaluston osto ja kunnossapito .....	15,715: 85
muille kaupungin laitoksille .....	117,699: 60	Työainekustannukset ....	852,576: 50
puolustusministeriölle ..	36,897: 45	Ilmoitus- ja lähetys- y.m. kuluja .....	18,080: 70
suojeluskunnalle .....	11,263: 50	Sairasavustuksia .....	6,805: 70
valtion sairaaloille .....	48,246: 80	Hyvityksiä .....	33,754: 55
yksityisille sairaaloille ..	9,026: 25	Sekalaiset menot .....	27,419: 75
» liikkeille ja		Kaluston poisto .....	7,010: —
henkilöille .....	79,875: 75	Erotus aloittavan ja päättyvän saldon välillä ....	3,191: 50
käteisiä .....	413,537: 05		
Vuosialennusta .....	38,448: 85		
Myyntiaitan myynti .....	223,377: 30		
Hallin myynti .....	240,717: 55		
Yhteensä 2,090,151: 05		Yhteensä 2,090,151: 05	

V:n 1934 talousarvioon oli kaupunginvaltuusto merkinnyt naisten työtuvan osalle 525,000 markkaa, josta käytettiin 399,024: 25 markkaa; säästöksi jäi siis 125,975: 75 markkaa.

Määrärahaa nostettua määrää lukuunottamatta työtuvalla oli kertomusvuoden aikana tuloja yhteensä 1,691,126: 80 markkaa, edellisenä vuonna 1,561,543: 77 markkaa. Työtuvan tulot tekivät 81.0 % kokonaismenoista, edellisenä vuonna 79.7 %.

Tilinpäätöksessä on huomioon otettava, että työtuvan omaisuuden arvo nousi kertomusvuoden aikana 68,473: 30 markkaan, johon sisältyy varattujen työtarpeiden ohella hankitun kaluston arvo 2,754 markkaa. Työtuvan todellinen tappio oli 330,469: 10 markkaa, edellisenä vuonna 300,768: 93 markkaa. Varat olivat joulukuun 31 p:nä 1934 laadittujen kalustoluetteloiden mukaan 1,208,426: 35 markkaa.

*Tilausten hankinta ja tuotteiden myynti.* Suurimman tuloryhmän muodostivat edelleenkin kaupungin eri laitoksille toimitetut hankinnat sekä liikkeiden ja yksityisten henkilöiden tekemät ostot. Myyntiaitassa ja hallimyyvälässä pidettiin myös kaupan työtuvan tuotteita. Enimmin haluttuja olivat riepumatot ja niiden ohella muut kudontatuotteet. Toukokuussa pidettiin myyjäiset, joissa myytiin sekä työtuvassa että ammattikursseilla valmistettuja tuotteita yhteensä 61,270: 50 markan arvosta.

*Työtuvan alaosasto.* Sen johdosta, että työnvälitystoimistoon ilmoitautuneista työntekijöistä oli kovin suuri osa yli 45 vuotiaita, joille ei voitu järjestää valtion apurahan edellyttämiä ammattikursseja, esitti johtokunta kaupunginhallitukselle työtupaan järjestettäväksi alaosaston edellä mainittuja työttömiä varten. Johtokunnan tekemien suunnitelmien ja ehdotusten mukaisesti kaupunginhallitus hyväksyikin kertomusvuoden aikana työtuvan yhteyteen järjestettäväksi alaosaston, jonka toiminta sekä kevät- että syyskaudella selviää lähemmin alla olevasta taulukosta:

Alaosaston toimintapaikka.	Alaosaston toiminta-aika.	Osa-aikaisten arvojen lukum.	Myönnetty määräraha, Smk.	Bruttomenot, Smk.	Tulot, Smk.	Nettomenot, Smk.
Meritullink. 1	$\frac{1}{2}$ — $\frac{31}{5}$	120	285,000 —	184,865 55	5,849 40	179,016 15
»	$\frac{22}{10}$ — $\frac{31}{12}$	100	104,000 —	87,469 60	6,498 55	80,971 05

Työtuvan alaosastolle kaikkiaan myönnetystä määrärahaa, 389,000 markasta, käytettiin kertomusvuonna yhteensä 259,987: 20 markkaa, joten määrärahaa jäi säästöä 129,012: 80 markkaa.

Alaosastolla työskennelleiden työntekijäin lukumäärä kunkin kuukauden alussa, paitsi lokakuussa 22 p:nä, sekä heidän yhteenlaskettu työtuntimääränsä niinä kuukausina, joina alaosaston toiminta tapahtui, näkyy alla olevasta yhdistelmästä:

	Työntekijöitä.	Työtunteja.		Työntekijöitä.	Työtunteja.
Helmikuu ....	111	15,155.5	Lokakuu .....	101	4,437.5
Maaliskuu ....	125	14,713.5	Marraskuu ....	103	13,947.0
Huhtikuu ....	128	15,997.0	Joulukuu ....	104	14,072.0
Toukokuu ....	105	19,663.0			

Koska työtuvan alaosastolla oli enimmäkseen vanhempia naisia, jotka pystyivät vain yksinkertaisempaan ompelutyöhön, leikattiin ja ommeltiin siellä pääasiassa matonkuteita, joista työtuvassa kudottiin mattoja. Mikäli

työntekijät pystyivät, suoritettiin tilaustöitä. Työntekijöille maksettiin aluksi alimpana palkkana 14 markkaa päivältä, mutta voitiin se korottaa työtaidon ja ahkeruuden perusteella 15 markkaan.

*Ammattikurssit.* Samoin johtokunnan tekemien suunnitelmien ja ehdotusten mukaisesti kaupunginhallitus hyväksyi kertomusvuoden aikana toimeenpantaviksi seuraavassa taulukossa mainitut kurssit:

Kurssien toiminta- paikka.	Kurssien toiminta- aika.	Kurssilais- ten avoimien lukumäärien lukumäärä.	Myönnetty määräraha, Smk.	Brutto- menot, Smk.	Tulot, Smk.	Netto- menot, Smk.
Meritullink. 1	16/1—12/5	365	572,000	631,707 80	65,622 90	566,084 90
»	29/10—31/12	59	165,000	71,989 60	5,721 15	66,268 45

Alla olevat numerot osoittavat kurssilaisien lukumäärän kunkin kuukauden ensimmäisenä päivänä, paitsi tammikuussa 17 p:nä ja lokakuussa 29 p:nä sekä työtuntien yhteenlasketun lukumäärän niinä kuukausina, jolloin kurssit olivat toiminnassa:

	Kurssilaisia. Työtunteja.			Kurssilaisia. Työtunteja.	
Tammikuu . . . .	252	17,293.0	Toukokuu . . . .	301	20,904.5
Helmikuu . . . .	322	45,945.5	Lokakuu . . . . .	30	445.5
Maaliskuu . . . .	362	42,110.0	Marraskuu . . . .	44	6,730.5
Huhtikuu . . . .	342	43,635.0	Joulukuu . . . .	54	7,387.5

Kunkin kurssin päätyttyä annettiin siitä lopputilityksen mukana rahatoimistolle yksityiskohtainen selostus. Lisäksi mainittakoon, että sosialiministeriön taholta annettuja ohjeita seuraten noudatettiin kertomusvuonna sellaista menettelytapaa, että ammattikursseilla ensimmäistä kertaa olleista työntekijöistä otettiin edistyneimmät, mikäli olivat vielä työttöminä, kuitenkin enintään 1/3, seuraavien kurssien alkaessa jatkokursseille sekä heistä vielä seuraavalla kerralla parhaat erikoiskursseille. Mainittua menettelytapaa silmällä pitäen järjestettiin vuoden alkupuolella toimineilla ammattikursseilla paitsi ompelu- ja jatkokursseja erikoiskurssit puku- ja kotiompelussa ja pitsinnypläyksessä sekä singer-kurssi. Syksyllä toimineet ammattikurssit käsittivät vain ompelu- ja jatkokurssit.

Kaupunginhallitus hyväksyi johtokunnan tekemän aloitteen talouskurssien toimeenpanosta työttömiä naisia varten. Kurssit järjestettiin kotitalouslautakunnan toimesta sen käytettävänä olevassa huoneistossa.

Ammattikurssien kaluston sekä jäljelle jääneiden tarveaineiden ja valmisteiden arvo laadittujen kalustoluetteloiden mukaan oli joulukuun 31 p:nä 1934 105,670: 25 markkaa.

*Loppukatsaus.* Työtuvan ja ammattikurssien toiminta tapahtui kertomusvuonna samantapaisesti kuin edellisinäkin vuosina. Työttömyyden torjumisessa ja varsinkin nuorempien naisten ammattitaidon kohottamisessa oli naisten työtuvan toiminnalla huomattava merkitys.